

Broj: 01-07-694-01/10
Mostar, 21.05.2010. godine

Na osnovu člana 14. i člana 52. Zakona o električnoj energiji („Službene novine Federacije BiH“ broj 41/02, 24/05, 38/05 i 61/09), člana 5. Statuta Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 13/04) i člana 37. stav (1) i stav (3) Poslovnika o radu Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 59/04), Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine – FERK je na VIII redovnoj sjednici, održanoj u Mostaru dana 21.05.2010. godine, donijela sljedeću

O D L U K U

O IZMJENI OPŠTIH USLOVA ZA ISPORUKU ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 1.

(1) U članu 20. stav (3) Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine Federacije BiH“ broj 35/88 i 81/88) tačka b) briše se.

(2) Dosadašnja tačka c) postaje tačka b), a dosadašnja tačka d) postaje tačka c).

Član 2.

Odluka o izmjeni Opštih uslova za isporuku električne energije objavit će se u „Službenim novinama Federacije BiH“, web stranici i oglasnoj tabli FERK-a.

Član 3.

Sastavni dio ove odluke je obavještenje kojim se javnost obavještava o izmjeni Opštih uslova za isporuku električne energije i koje se objavljuje na web stranici FERK-a.

Član 4.

Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O b r a z l o ž e n j e

Članom 14. Zakona o električnoj energiji i članom 5. Statuta FERK-a, propisano je da FERK utvrđuje Opšte uslove za isporuku električne energije. Članom 52. Zakona propisano je da Opšte uslove za isporuku električne energije na području Federacije donosi Regulatorna komisija, po postupku koji će propisati Regulatorna komisija i koji će biti javno objavljeni u „Službenim novinama Federacije BiH“. Članom 37. stav (1) Poslovnika o radu FERK-a propisano je da se pravilnikom bliže razrađuju zakonski propisi u okviru nadležnosti i ovlaštenja koja su zakonima data FERK-u, kao i pitanja unutrašnje organizacije i rada FERK-a, dok je stavom (3) istog člana propisano da se odlukom uređuju pojedina pitanja iz oblasti elektroenergetskog sektora u skladu sa Zakonom i donose opšti akti poslovanja FERK-a kao pravnog subjekta u pravnom prometu.

FERK je 23.05.2008. godine donio Opšte uslove za isporuku električne energije („Službene novine Federacije BiH“ broj 35/08), dok je 18.12.2008. godine donio Odluku o izmjeni i dopuni Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine Federacije BiH“ broj 81/08). FERK je pravni osnov i razloge donošenja Opštih uslova za isporuku električne energije i Odluke o izmjeni i dopuni istih detaljno obrazložio u svojim odlukama o usvajanju i Obrazloženjima uz iste.

Članom 51. Zakona određen je sadržaj Opštih uslova za isporuku električne energije, a članom 52. Zakona da Opšte uslove za isporuku električne energije na području Federacije BiH donosi FERK po postupku koji će propisati FERK. Statutom Regulatorne komisije za električnu energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 13/04) određeni su poslovi iz nadležnosti FERK-a i aktivnosti u vezi sa istima, dok je članom 5. ovog Statuta propisano da FERK utvrđuje Opšte uslove za isporuku električne energije.

FERK je prilikom donošenja Opštih uslova za isporuku električne energije, kao podzakonskog akta, naveo i obrazložio razloge donošenja istih sa osvrtom na obavezu poštivanja Zakona o električnoj energiji, kao i drugih važećih zakona u Federaciji Bosne i Hercegovine. Pri tome je FERK posebno vodio računa i o odredbama člana 38. Zakona o zaštiti potrošača u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 25/06) koji propisuje da će kriteriji koji osiguravaju efikasno pružanje ekonomskih usluga od opšteg interesa u korist potrošača biti definisani zakonom, te da upravo Zakon o električnoj energiji član 51, ovlašćuje FERK da donese Opšte uslove za isporuku električne energije, koji će između ostalog sadržavati načine i uslove izdavanja elektroenergetske saglasnosti, te kriterije o načinu priključenja novog kupca i mjesto priključenja kupca na mrežu distribucije, te da u članu 55. Zakona o električnoj energiji propisuje da su zabranjena priključenja na elektroenergetska postrojenja bez saglasnosti nadležnog elektroprivrednog društva, a u članu 65. stav (1) da kupac može priključiti svoj objekat, uređaje ili trošila samo na osnovu elektroenergetske saglasnosti koju na zahtjev kupca daje nadležno elektroprivredno društvo, u skladu sa Opštim uslovima za isporuku električne energije. FERK je uzeo u obzir i član 60. stav (1) istog Zakona kojim je propisano „Elektroenergetski objekti, uređaji, vodovi i postrojenja elektroprivrednih društava i kupaca se grade, koriste i održavaju u skladu sa važećim propisima, standardima i tehničkim normativima koji se odnose na tu vrstu objekata, kao i propisima kojima su utvrđeni uslovi u pogledu zaštite životne sredine, i ne smiju ugrožavati sigurnost ljudi i imovine...“. Obzirom na navedeno, FERK je morao uzeti u obzir i odredbe Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj 2/06, 72/07, 32/08), odnosno člana 100. kojim je jasno propisano „Odgovorno lice u pravnom licu koje ima svojstvo investitora kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od jedne do tri godine, ako bez odobrenja za građenje pristupi: 1) izgradnji nove građevine, 2) dogradnji postojeće građevine, 3) nadogradnji postojeće građevine, 4) vršenju drugih zahvata većeg obima kojima se može ugroziti život i zdravlje ljudi, materijalna dobra, susjedni objekti, sigurnost saobraćaja i dr. Odgovorno lice u pravnom licu koje odobri priključenje bespravno sagrađenog objekta (objekta izgrađenog bez odobrenja nadležnog organa) na javnu mrežu vodovoda, kanalizacije ili elektromrežu kaznit će se kaznom zatvora u trajanju od jedne do tri godine. Kaznom zatvora do jedne godine kaznit će se fizičko lice za krivična djela iz stava 1. ovog člana.“. Također FERK je morao uzeti u obzir i odredbe kantonalnih zakona o prostornom uređenju, obzirom da je istim propisano da se za građevine izgrađene bez odobrenja za građenje ne smije dati priključak na saobraćajnu i komunalnu infrastrukturu, kao i odredbe koje propisuju da će se zbog navedenog pravno lice kazniti za prekršaj novčanom kaznom.

Upravo zbog svih navedenih zakonskih odredbi, FERK je u Opštim uslovima za isporuku električne energije kod podnošenja zahtjeva za izdavanje elektroenergetske saglasnosti propisao i da se uz zahtjev za elektroenergetsku saglasnost dostavlja i građevinska dozvola, jer bi se u praksi dešavalo da i pored toga što je izdata elektroenergetska saglasnost, a imajući u vidu član 55. Zakona o električnoj energiji i činjenicu da je ova usluga u režimu ugovornog odnosa u skladu sa članom 33. Zakona o zaštiti potrošača u BiH elektroprivredno društvo može zaključiti ugovor samo u skladu sa važećim zakonom, a isti zabranjuju priključenje bez građevinske dozvole. Pri tome je FERK smatrao da nije ograničio ili onemogućio pravo pristupa osnovnim robama i uslugama, već je odredio uslove pod kojima je pristup moguć, polazeći isključivo od tehničkih i energetske mogućnosti.

FERK je smatrao da je i ekonomska opravdanost ovakvog rješenja (nedostavljanje građevinske dozvole uz zahtjev za izdavanje elektroenergetske saglasnosti) takođe upitna jer bi distributer ulagao u mrežu i izgradnju priključaka za objekte za koje se može desiti da budu uklonjeni (ako ne ishoduju građevinsku dozvolu) što bi kroz cijenu električne energije plaćali svi kupci odnosno potrošači pa tako i oni koji su legalno izgradili svoje objekte, te bi isto u krajnoj liniji bilo na štetu potrošača.

Imajući u vidu i odredbu člana 15. alineja 9. Zakona o električnoj energiji da je FERK obavezan da vodi računa o zaštiti zdravlja, sigurnosti ljudi i zaštiti okoline, FERK je kroz ovaj propis pravo priključenja na elektroenergetski sistem vezao i za sigurnost i ispravnost instalacija, a kojim je preduslov posjedovanje građevinske dozvole i valjane projektne dokumentacije.

Ipak FERK je 26.11.2008. godine pod brojem 01-01-1266/08 primio od Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH Poseban izvještaj o zaštiti potrošača u vezi korištenja ekonomskih usluga, u kojem je pored ostalog navedeno da odredba člana 20. stav (3) alineja b) Opštih uslova za isporuku električne energije nije u skladu sa odredbama Zakona o električnoj energiji u Federaciji BiH, jer potrošača ograničava ili pak onemogućava u ostvarivanju osnovnih prava, a posebno: prava na pristup osnovnim robama i uslugama; prava na sigurnost i zaštitu života i zdravlja; prava na život i rad u zdravoj i održivoj sredini, te je preporučeno FERK-u da pokrene inicijativu za i zmjenu i dopunu Opštih uslova za isporuku električne energije kao podzakonskog akta u skladu sa materijalnim propisom, te da najkasnije u roku od 30 dana Ombudsmanu za zaštitu potrošača u BiH dostavi pisani izvještaj o preduzetim mjerama za realizaciju date preporuke ili o zakonskoj zasnovanosti razloga za eventualno neprihvatanje tih preporuka. FERK je postupajući u skladu sa navedenim uputio 05.12.2008. godine pod brojem 01-01-1266-01/08 svoj odgovor u vezi navedenog u kojem je Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH detaljno izvjestio o razlozima o kojima je FERK morao voditi računa prilikom donošenja Opštih uslova za isporuku električne energije, uključujući poštivanje svih važećih zakona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

I pored navedenog odgovora, FERK je 25.05.2009. godine pod brojem 01-01-524/09 primio od Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH preporuku za izmjenu Opštih uslova za isporuku električne energije da izvrši izmjenu Opštih uslova za isporuku električne energije („Službene novine FBiH“ broj 35/08) u dijelu koji se odnosi na odredbu iz člana 20. stav (3) tačka b.) te riječi „građevinsku dozvolu“ u smislu brisanja istih, dok je dana 29.04.2010. godine pod brojem 01-01-598/10 u FERK primljena Instrukcija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH za prestanak provođenja aktivnosti suprotnih potrošačkoj legislativi. U izdatoj Instrukciji je navedeno da „Ombudsman za zaštitu potrošača u BiH u okviru ovlaštenja danih mu Zakonom izdaje Instrukciju za prestanak provođenja aktivnosti suprotnoj potrošačkoj legislativi na način da: Regulatorna komisija za električnu energiju u FBiH poduzme potrebne mjere i osigura da zahtjev kupca za elektroenergetsku suglasnost i priključenje na elektromrežu ne uslovljava građevnom dozvolom iz članka 20. stavak (3) tačka b.) Općih uvjeta za isporuku električne energije. Regulatorna komisija za električnu energiju u FBiH ima obvezu da u roku od 30 dana izvjesti Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH o poduzetim mjerama u cilju realizacije Instrukcije.“ Ovu Instrukciju Ombudsman za zaštitu potrošača u BiH je izdao na osnovu člana 103. stav (1) tačka a) Zakona o zaštiti potrošača u BiH kojom je propisano da je Ombudsman za zaštitu potrošača u BiH ovlašten da izdaje instrukcije za prestanak provođenja aktivnosti koje su u suprotnosti sa potrošačkom legislativom i da iznosi te instrukcije pred sud, a u vezi sa članom 101. stav (1) tačka e) istog Zakona kojom je propisano da su obaveze Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH da izdaje smjernice ili preporuke o posebnim standardnim uslovima ili aktivnostima koje se primjenjuju u posebnim sektorima poslovanja ili koje primjenjuju specifični ekonomski operateri.

Obzirom na sve navedeno, FERK je pažljivo analizirao dostavljenu Instrukciju Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH. FERK i dalje smatra da je Opštim uslovima za isporuku električne energije omogućio kupcima električne energije (budućim i sadašnjim) da što lakše zaštite i ostvare svoja prava, vodeći računa da ostvarivanje njihovih prava ne bude na štetu prava drugih lica, niti u suprotnosti sa važećim zakonskim propisima i zakonom utvrđenim javnim interesom, a sve u skladu sa osnovnim načelima zakonitosti i zaštite prava građana i zaštite javnog interesa. Zbog obaveze FERK-a da postupi po navedenoj Instrukciji Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, te zbog hitnosti postupanja po istoj FERK nije organizirao postupak javne rasprave o brisanju predmetne odredbe. Naime, svrha javne rasprave ne bi mogla biti ispunjena jer se ne radi o izmjeni koju je pokrenuo FERK, odnosno o prijedlogu za izmjenu, nego o izmjeni Opštih uslova za isporuku električne energije po Instrukciji Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH, obzirom da je Instrukcija Ombudsmana za zaštitu potrošača obavezujuća, te FERK po istoj postupava kao takvoj.

Zbog činjenice da FERK vodi računa o zaštiti prava kupaca, elektroprivrednih društava za distribuciju i proizvođača električne energije, na koje se direktno odnose i koji primjenjuju Opšte uslove za isporuku električne energije činjenica je da, i pored brisanja predmetne odredbe iz Opštih uslova za isporuku električne energije, i dalje u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine postoji odgovornost pravnih i fizičkih lica vezana za građenje bez odobrenja i odgovornost za odobrenje priključenja bespravno sagrađenog objekta na elektromrežu, kao i zabrana iz kantonalnih zakona o prostornom uređenju, odnosno obaveza javnih elektroprivrednih preduzeća u Federaciji BiH da po istima postupaju. FERK je kao specijalizirana, samostalna, nezavisna i neprofitna organizacija u obavezi da provodi sve zakonske propise i nije u mogućnosti da cijeni namjeru zakonodavca prilikom donošenja istih, odnosno nije u mogućnosti mijenjati iste, dok Institucija Ombudsmana za zaštitu potrošača u BiH ima mogućnost svoje aktivnosti usmjeriti na izmjenu tih propisa imajući pri

tom u vidu prije svega zakone iz oblasti građenja, tim prije što i sam Ombudsman za zaštitu potrošača u BiH u svom Posebnom izvještaju o zaštiti potrošača u vezi korištenja ekonomskih usluga konstatira da „poseban problem predstavljaju propisi, odnosno neusuglašenost propisa, koji upućuju da će određenom broju potrošača biti otežano ili pak onemogućeno biti korisnicima ekonomskih usluga od opšteg interesa“.

Zbog svega navedenog, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

PREDSJEDNIK FERK-a
Zdenko Šimunović s.r.